

NOGMAALS: SURINAAMS-NEDERLANDSE WOORDEN IN HET GROENE BOEKJE

Door J. van Donselaar

Sedert de publicatie in Trefwoord van mijn artikel annex lijst betreffende bovengenoemde woorden (hier verder SN te noemen) ben ik attent geworden en/of gemaakt op de wenselijkheid enige fouten te herstellen of nadere gegevens te verschaffen. Het belangrijkste waren in dezen op- en aanmerkingen van particuliere informanten en een stuk op de website van de Nederlandse Taalunie (N.T.) van 23 februari j.l., getiteld 'Surinaams-Nederlands'.

De eerstgenoemde hebben betrekking op 12 van de door mij gegeven vertalingen en omschrijvingen van een trefwoord. Het tweede geeft 26 SN woorden uit het Groene Boekje als voorbeeld met een eigen vertaling of omschrijving in het Nederlands van Europa (EN) door de N.T. zelf. Bij de meeste van deze is er geen wezenlijk verschil met mijn lijst; wel kan de omschrijving langer en gedetailleerder zijn. Bij een aantal andere echter is de omschrijving zodanig anders dat ik het nodig vind daar kort aandacht aan te besteden, met verwijzing naar N.T.

Al met al komen hieronder 18 SN trefwoorden aan de orde, alfabetisch gerangschikt en vet gedrukt. Een hier nu gegeven betere vertaling of omschrijving die geheel nieuw of noemenswaardig anders is dan die in mijn lijst, is gecursiveerd, zo ook een eventueel kleine toevoeging. Waar een SN woord gebruikt wordt dat ook als trefwoord in mijn lijst staat, is dat voorzien van een sterretje.

blakaman. Omschrijving verkeerd; moet zijn: *zeer donkere tot zwarte Creool.*

cube-ijs. *machinaal vervaardigde kubusvormige blokjes ijs.* Er hoeft geen gat in te zitten.

dal. Betere omschrijving: *enige gedroogde soorten kleine erwten en spliterwten en uit deze bereide gerechten, i.h.b. soep.*

filalaria. Tikfout, moet zijn: *filaria - filariasis, een wormziekte.*

gomma. Als het gebruikt wordt om kleren te stijven heeft het een tweede betekenis, *stijfjel.*

handruiker. Betekenis beperkter: *bruidsboekje.*

inklaarder. Het is niet een algemeen Nederlands woord en de omschrijving is verkeerd. Het betreft een persoon die ten behoeve van de invoer van een goed de daartoe nodige formaliteiten vervult. De Grote Van Dale noemt hem 'inklaringsagent'.

knippa. N.T. 'Surinaamse vrucht' is verwarrend. De boom is ooit, om zijn vruchten, uit een ander tropisch land in Suriname ingevoerd.

Kromanti. Betere omschrijving: *geheimtaal, gebruikt (1) in het kader van winti*(1), (2) door een geheim genootschap van bosnegers*.*

lemmetje. In Nederland heden te koop als 'limoen'. Dat 'limoen' is dan een nieuwe betekenis voor een oud EN woord en zo nog niet opgenomen in de Grote Van Dale.

obia. Omschrijving verkeerd; moet zijn: *in het kader van winti (1) positief gerichte magische invloed.*

orni. Betere omschrijving: *als een sjaal lang afhangende hoofddoek als gedragen door Hindostaanse* vrouwen.*

personenmeerderheidsstelsel. N.T. geeft een (mij als vreemd voorkomende) geheel andere omschrijving dan de door mij aangehaalde van De Bies, namelijk 'het geheel van opvattingen en denkbeelden van personen dat anderen overtreft in rang, macht, bekwaamheid; een andere partij of groep overtreffen'.

porknokker. Volgens N.T. is de betekenis 'goudzoeker' vernauid tot 'zelfstandige goudzoeker, als onderhuurder werkzaam op de concessie van een onderneming'.

sluit. N.T. breidt de betekenis aldus uit: *gierig, vrekkerig, dan wel op geld; ook wel gebruikt in een ruimere betekenis: gesloten, te weinig spontaan, te veel hangend aan geld of bezit.*

tjappen. N.T. splitst de betekenis als volgt: (1) *de grond losmaken met een tjap** [dat is een 'hak']; (2) *het erf ontdoen van gras, het erf schoonmaken met en tjap**. De hier bedoelde SN betekenis van 'erf' is 'alle grond om en behorende bij een huis, ook tuin of moestuin'.

tomtom. *bijgerecht in soep bestaande uit een bal gemaakt uit gekookte en gestampte onrijpe kookbananen.* Hierbij zij opgemerkt, dat alleen een sterk meelhoudende banaan in Suriname SN banaan genoemd wordt. Die kun je daar gebruiken om tomtom* te maken (zie hiervoor) of SN bakabana* (zie aldaar). De meer specifieke naam voor zo'n banaan is in Europa 'kookbanaan' of (synoniem) 'bakbanaan'. Zie ook bacove*.

zuurzak. N.T. noemt het een 'Surinaamse vrucht'. Dat is verwarrend, want deze vrucht wordt in vele tropische landen gekweekt en gegeten.

Ten slotte nog iets geheel nieuws voor de lijst. In het Groene Boekje staat voor het eerst *boomboa*. Dat is de officiële SN naam voor twee slangensoorten, nader te specificeren als 'slanke boomboa' (*Corallus enudrys*) en 'groene boomboa' (*Corallus caninus*). Volgens de boeken zijn de EN namen resp. 'tuinboa' en 'groene hondskopboa'. Gewone Surinamers, voor zover met deze dieren in contact, zullen zich, denk ik, eerder bedienen van resp. 'ingisneki' en (een soort) 'papegaaislang' of 'popokaisneki'.